

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНИХ
МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

18 листопада 2016 р.

Матеріали
IV Міжнародної
науково-практичної конференції

Запоріжжя
Класичний приватний університет
2016

5. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 р. №157–VIII // ВВР України. – 2015. – № 13.

6. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 р. № 214 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 33.

7. Про затвердження Перспективного плану формування територій громад Харківської області : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.09.2015 р. № 991–р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/991–2015–р>.

8. Про освіту : Закон України від 23.05.1991 р. № 1060–XII // ВВР України. – 1991. – № 34.

9. Про загальну середню освіту : Закон України від 13.05.1999 р. № 651–XIV // ВВР України. – 1999. – № 28.

10. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456–VI // ВВР України. – 2010. – № 50–51.

11. Про затвердження Положення про освітній округ : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. № 777 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 65.

12. Про впорядкування оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ : Наказ Міністерства освіти та науки України від 26.09.2005 р. № 557 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1130–05>.

Заблоцький В. В.

доктор наук з державного управління, професор

ДЗ “Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка”

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Подальший демократичний розвиток України, її інтеграція до ЄС передбачає глибоке реформування суспільства. Перш за все, це стосується подолання такого явища як корупція та суттєве реформування усієї системи публічної влади, яке передбачає децентралізацію та подальший розвиток системи місцевого самоврядування. Мета цих процесів – перехід від централізованої моделі управління до передачі значних повноважень та фінансових ресурсів на регіональний (місцевий) рівень, створення ефективної системи територіальної організації влади, яка б забезпечила надання якісних та доступних адміністративних послуг, належний рівень життєзабезпечення відповідно європейським стандартам.

Досвід світових та європейських держав переконливо свідчить, що тільки розвинена система самоврядування може достатньо ефективно вирішувати місцеві проблеми. Держава ніколи не дійде до проблеми кожного міста чи села, кожної вулиці чи двору [1].

Сьогодні, на жаль, проблеми села призвели до прискорення темпів урбанізації. Це, у свою чергу, призвело до росту чисельності міського населення, що потребує негайного вирішення проблем життєзабезпечення: охорона здоров'я, освіта, комунальна сфера, розвиток виробництва, вирішення питань зайнятості населення, екологічні проблеми, захист найбільш незахищених верств населення та ін. Потребує суттєвого вдосконалення система контролю за ефективним використанням місцевих ресурсів громадами.

Треба зазначити, що існуюча система територіальної організації влади дуже централізована, громіздка, а дублювання функцій місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування значно знижує ефективність її роботи.

Сьогодні, коли Україна переживає дуже складні економічні та політичні процеси, недоліки в організації системи публічної влади особливо помітні.

На жаль, усі спроби реформування системи публічного управління зводилися до скорочення чисельності державних службовців, або до механічного перенесення європейського досвіду реформування управлінських систем без відповідного опрацювання та адаптації. Принципова позиція у проведенні адміністративної реформи виявляється в тому, що будь-яка структурна реорганізація в апараті державного управління повинна здійснюватись на підставі попереднього визначення конкретних змін функцій і повноважень, а за можливістю і методів діяльності відповідних органів [6]. В той же час, більшість західних демократій, починаючи з 80-х років минулого століття, у тій чи іншій формі вдавалися до спроби реформування власних управлінських систем. При цьому зміни торкалися одного чи декількох аспектів такого багатогранного процесу, як адміністративна реформа [2].

Українські реалії змушують вирішувати проблеми реформування в комплексі, тобто всієї системи публічної влади. Це дуже складний процес, який значно ускладнюється політичним протистоянням у суспільстві, закликами до федералізації, збройним протистоянням на сході України.

На наше глибоке переконання, реалізація адміністративної реформи значною мірою залежить від наявності політичної волі керівництва держави, довіри населення до влади та відповідна їй підтримка, а також від рівня професіоналізму держслужбовців всіх рівнів публічної влади, оптимального застосування вітчизняного та зарубіжного досвіду, регламентації управлінських процесів, узгодження з концептуальними аспектами конституційної реформи [3].

На жаль, за останні роки поглибився розрив між соціальним очікуванням від створення нових органів і невиправдано низкою віддачею від їх діяльності [4]. Сьогодні, якщо неупереджено розглядати проблеми реалізації реформи місцевого самоврядування, треба зазначити, що політична воля керівництва держави є, підтримка більшої частини суспільства також є, але на регіональному рівні управлінська еліта, як місцевих органів державної влади, так і місцевого самоврядування виявилось не готовою до швидкого та системного проведення реформ за логічною та зрозумілою схемою:

- створення територіальної основи для органів місцевого самоврядування (цей процес вже почався але дуже і дуже повільно);
- розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування різних рівнів, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування;
- створення системи дієвого та ефективного контролю за відповідністю рішень та дій місцевого самоврядування законодавству держави (посада префекта з відповідною структурою).

Майже все вищезазначене залишилося на папері. Крім цього, ситуацію ускладнює те, що рівень оплати праці державних службовців та відповідальних працівників місцевого самоврядування не дозволяє залучити в органи місцевої виконавчої влади та місцевого самоврядування висококваліфікованих фахівців, що суттєво стримує реалізацію державної політики.

Досвід проведення адміністративної реформи, децентралізації в європейських країнах свідчить, що успіх в цьому процесі залежить від реального, а не формального забезпечення фінансовими ресурсами виконання делегованих пов-

новажень. Світовий досвід показує, що за органами місцевого самоврядування необхідно закріплювати ті джерела, рівень формування яких залежить від відповідних дій місцевого самоврядування. Ці джерела повинні бути стабільними, прогнозованими.

В той же час, повинна бути (на перших етапах) фінансова допомога держави, але реалізовуватись вона може у такій формі, яка б виключала суб'єктивізм та заохочувала місцевих депутатів ефективно використовувати бюджетні кошти. Але це все повинно доповнювати, а не виключати ефективне використання фінансових ресурсів власної території. При цьому органам місцевого самоврядування необхідно надати всі фінансові інструменти для забезпечення виконання цих повноважень у вигляді місцевих податків, встановлення та регулювання ставок, правового захисту рішень місцевого самоврядування в частині стягнення місцевих податків та зборів [5].

Треба зазначити, що формування доходів місцевих бюджетів та пошук резервів є надзвичайно актуальним в умовах розширення повноважень органів місцевого самоврядування. На наш погляд, економічну основу місцевого самоврядування повинна скласти муніципальна власність: нерухомість, природні, земельні, фінансові ресурси. Сьогодні, основними джерелами доходів місцевих бюджетів в Україні є податок на землю, оренда (продаж) комунального майна, місцеві та державні цільові програми, регіональні угоди та податок на доходи фізичних осіб.

На наш погляд, не повною мірою використовуються можливості залучення до місцевих бюджетів інвестицій, кредитних та грантових коштів.

Кожна громада повинна усвідомлювати унікальність своєї території, природних ресурсів, кадрового потенціалу, що буде визначати економічну спроможність та перспективу розвитку. За цей вибір повинні нести відповідальність місцеві громади та їх лідери.

Висновки. Сьогодні місцеве самоврядування залишається могутнім фактором демократизації суспільства, самоідентифікації нації, збереження фундаментальних цінностей громадянського суспільства.

Без реформування всієї системи публічної влади в Україні не можливо подолати кризові явища у соціально–економічному та політичному житті.

Формування самодостатніх громад, створення ресурсної бази розвитку територій, їх ефективне використання – це шлях до економічного зростання держави, подолання кризових явищ, наближення до європейських стандартів.

Список використаної літератури

1. Андріяш В. Місцеве самоврядування в політичній системі суспільства / В. Андріяш // Сучасна українська політика. Політика і політологи про неї. – Київ ; Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – Вип. 11. – С. 148–157.

2. Артеменко А. Визнання напрямків розвитку місцевого самоврядування в малих містах України: європейський досвід [Електронний ресурс] / А. Артеменко // Державне управління та місцеве самоврядування. – Дніпро, 2010. – № 4 (10). – Режим доступу: http://arehive.nbuv.gov.ua/portall/Socgum/gams/2010_4/10gued.p7S/.

3. Афонін Е. Закономірності та особливості суспільно-трансформаційних процесів в Україні / Е. Афонін, О. Суший, Л. Усаченко // Укр. соціум. – 2011. – № 3 (38).

4. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні : кол. монографія / В. О. Антоненко, М. О. Баймуратов, О. В. Батанов та ін., за ред. В. В. Кравченка, М. О. Баймуратова, О. В. Батанова. – Київ : Атіка, 2007. – 864 с.

5. Бондарук Т. Місцеве самоврядування і місцеві фінанси в умовах адміністративного реформування / Т. Бондарук // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 5. – С. 164.

6. Бубенко І. Проблеми фінансового контролю на регіональному рівні / І. В. Бубенко, В. Л. Бутенко // Екол. простір. – 2008. – № 11.

Козюра І. В.

доктор наук з державного управління

ВНЗ Укоопспілка “Полтавський університет економіки і торгівлі”

УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ СУПРОВІД ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ І РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

В контексті стратегічного політичного курсу й публічно-адміністративної діяльності на впровадження децентралізації, підтримки розвитку місцевого самоврядування в Україні особливого значення набувають завдання підвищення рівня фахової підготовки посадових осіб органів місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад, створення системи науково-методичної допомоги органам місцевого самоврядування в підготовці проектів та програм розвитку територій, поліпшення науково-методичного забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування, упровадження інноваційних підходів до вирішення питань регіонального й місцевого розвитку, активізації залучення молоді до участі в місцевому самоврядуванні, налагодження партнерської взаємодії місцевих органів влади, громадського та бізнес-секторів, науково-освітніх установ.

Так, стратегічні засади розвитку місцевого самоврядування в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду передбачають: науково-методичне сприяння регіональному та місцевому розвитку; інституційну підтримку через агентства регіонального розвитку; зростання кооперативного сектору місцевої економіки; поширення громадянської освіти як засобу формування активних і свідомих громадян, активізації взаємодії з громадськістю; залучення членів територіальної громади до участі в місцевому управлінні; запровадження системи показників вимірювання ефективності діяльності органів місцевого самоврядування; заохочення міжмуніципальної співпраці тощо.

Видатну роль у процесах децентралізації та розвитку місцевого самоврядування, підтримки місцевого економічного розвитку, підготовці управлінських кадрів, заохоченні молодіжних ініціатив на терені Полтавської області відіграє Вищий навчальний заклад Укоопспілки “Полтавський університет економіки і торгівлі” (далі – ПУЕТ).

Зокрема, фахівці ПУЕТ беруть активну участь в ініціюванні проектів, розробленні рекомендацій і пропозицій до Програми економічного і соціального розвитку Полтавської області на 2017 р. Так, у частині впровадження децентралізації і розвитку місцевого самоврядування серед пропозицій варто окреслити:

1. Формування регіонального замовлення на підготовку і підвищення кваліфікації управлінських кадрів по галузі “Освіта” у ВНЗ Укоопспілки “Полтавський університет економіки і торгівлі” освітньо-кваліфікаційного рівня магістр зі спеціальності 074 “Публічне управління та адміністрування” (місцеве самоврядування) на 2017/2018 навчальний рік.

2. Проведення навчання за напрямом “Менеджмент” зі спеціальності “Менеджер (управитель) багатоквартирним будинком (групою будинків)” у

Наукове видання

**Формування ефективних механізмів
державного управління та менеджменту
в умовах сучасної економіки: теорія і практика**

*Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
18 листопада 2016 р.*

Матеріали подано в авторській редакції
Технічні редактори: О. В. Дрига, А. С. Лаптева, А. О. Яблонська
Дизайнер обкладинки Я. В. Зоська

Підписано до друку 16.11.2016.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк ризографний. Гарнітура Times.
Умовн.-друк. арк. 60,45. Обл.-вид. арк. 65,12. Тираж 300 пр. Зам. № 4-16к.

Видавець та виготовлювач
Класичний приватний університет
69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70 б

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
Серія ДК № 3321 від 25.11.2008 р.